

Verzamelaars van oude ansichten (7)

Jan Barnier

JOS DE LEY

De echte verzamelaar van oude ansichten combineert speurzin, vasthoudendheid en oog voor detail met een onverzadigbare liefde voor zijn of haar ‘onderwerp’. Een select gezelschap verzamelaars is op die manier sinds jaar en dag op zoek naar alles wat met Hilversum te maken heeft. Collecties van meer dan vijfduizend exemplaren zijn daarbij geen uitzondering. Het *Hilversums Historisch Tijdschrift* vraagt verzamelaars naar hun ‘top vijftien’ van de mooiste, meest bijzondere of zeldzame ansichten in hun bezit. Zevende in de reeks is Jan Barnier.

Waar het hem om gaat, is niet per se het bezit van de oude foto of ansicht. De Hilversummer Jan Barnier, beheerder van de website www.fotovanhilversum.nl is een verwoed amateur-fotograaf, die alles wat los- en vastzit vastlegt op de digitale schijf. Met name op technisch gebied. Treinen, oude auto's, bussen, brandweerwagens, maar ook gebouwen. De stilering en het lijnenspel interesseren hem. Architectuur is net zo goed techniek. En het verhaal achter het plaatje. Als ik een foto heb gemaakt van een plek of gebouw, ga ik vaak op zoek naar de geschiedenis ervan. De vergelijking tussen een nieuwe foto en een oude prent, daar houd ik van. Ik kan uren naar kijken en me afvragen wat er precies veranderd is en waarom. Soms is er opvallend weinig gewijzigd, trouwens! Foto's zeggen bovendien meer dan duizend woorden, is zijn mening. De nuances, sfeer en emoties brengen ze beter over. Als iets met een glimlach gezegd is, bijvoorbeeld, kun je dat niet zomaar aan een tekst aflezen.

Jan Barnier (58) werd geboren in Eindhoven en kwam in 1979 naar Hilversum. Hij was opgeleid als reclametekenaar, maar raakte na zijn militaire diensttijd verzeild in de detailhandel. Zo kwam hij in contact met een Harderwijkse importeur van modelspoorwagens. Hij wilde in Hilversum een eigen winkel beginnen en die heb ik toen mee helpen opbouwen. In 1991 heb ik de zaak, Modelbouw Centrum Hilversum, aan de Hoge Larenseweg overgenomen en sinds 1994 wonen wij erboven. De Hilversummer prijst zich gelukkig met een 45 meter diep pand vlakbij het centrum, dat inclusief magazijn een kloeke 301 vierkante meter beslaat. Veel modeltreinen verkoopt hij, maar ook miniatuurmodellen en bouwdozen van auto's, motoren, tanks, vliegtuigen en schepen. Een technische mannenhobby, aldus Barnier, die het best leuk zou vinden als er meer vrouwen zouden komen rondsnuffelen in zijn zaak. Maar het zit er niet echt in, geloof ik.

Fotografie is zijn lust en zijn leven. In de jaren zeventig kreeg Jan Barnier van zijn

vader een gebruikte camera cadeau. Hij won er prijzen mee en sindsdien is hij niet meer te houden. Zijn digitale archief beslaat vele duizenden foto's, die hij graag met anderen deelt. Ik ben nooit een verzamelaar van oude ansichten geweest. Die kwamen er vanzelf bij. Zo heb ik een tijd als vrijwilliger voor de Lokale Omroep Hilversum gewerkt en leverde daar regelmatig foto's als illustratie bij de tekst-tv. Ook toen het NS-station hier werd verbouwd, heb ik dat van dag tot dag met de camera gevolgd. Dan word je automatisch ook weer met ansichten en foto's van vroeger geconfronteerd.

Enkele jaren terug startte Barnier de website www.fotovanhilversum.nl. Iemand gaf me een doos oude ansichtkaarten en die ben ik gaan scannen. Anders wordt het zo'n zooitje, zegt hij bescheiden. Inmiddels is het een drukbezochte site, met een levendige weblog en acht aan Hilversum gerelateerde rubrieken (te weten: natuur, Dudok, kunst, media, openbaar vervoer, historisch, bijzonder en actualiteiten). Zijn site heeft ruim 1000 viewings per dag, maar dat zal ook te maken hebben met het feit dat hij gelinkt is aan het Modelbouw Centrum Hilversum. Een foto van Barnier is zelfs 'wereldberoemd'. Die heb ik gemaakt van het Esso-pompstation Vinkeveen van Dudok, dat langs de voormalige Rijksweg 2 stond en later verplaatst is naar Autotron in Rosmalen en tenslotte naar het Nationaal Automobiel Museum in Raamsdonkveer. De foto werd gebruikt door de Amerikaanse site www.oobject.com, die toplijsten samenstelt van de meest uiteenlopende onderwerpen. Zo ook '15 modernist gas stations'. Via die lijst gaat mijn foto nu de hele wereld over.

Op deze ingekleurde ansichtkaart zie je een oude dieseltrein DE111 nabij Hollandsche Rading. De trein rijdt op het traject Hilversum-Utrecht, voordat de elektrificatie werd aangebracht. Door gebrek aan staal in de periode voor de Tweede Wereldoorlog moesten de Nederlandse Spoorwegen een alternatief verzinnen voor de ophanging van de kabels. Het werden uiteindelijk de bekende betonnen portalen of wel 'Gotische Bogen', die inmiddels tot monument bestempeld zijn.

Wat ik zo leuk vind is om de overeenkomsten en verschillen te bekijken tussen foto's van dezelfde plek, van nu en pak weg zeventig jaar geleden. De oude foto van de Beatrixtunnel is van ca. 1940, niet lang na de bouw van de tunnel (1938). In ieder geval is hij gemaakt vóór 1942, want er zijn nog geen elektrische bovenleidingen bij het spoor zichtbaar. Die werden pas in dat jaar aangelegd op de lijn Hilversum-Utrecht. De nieuwe foto heb ik twee jaar geleden gemaakt. Ik heb ervoor gezorgd dat ik precies op dezelfde plek stond, met de Vituskkerk linksachter de linker fietstunnel. Zelfs de auto's rijden op dezelfde hoogte. Verder is er niet zo gek veel verschil. Op die tegeltjes bij de trap na!

Ford F6 ladderwagen Brandweer Hilversum 1949

Dit is een grapje: ik heb een nieuwe foto oud gemaakt. Het is de Ford F6 ladderwagen van de Hilversumse brandweer uit 1946, die ze onlangs weer hebben teruggekregen. Hij staat op het terrein van de brandweer aan de Kamerlingh Onnesweg. Op Hemelvaartsdag ben ik de wagen samen met een paar brandweermannen gaan ophalen in Hellevoetsluis, waar ze hem hadden opgeknapt. De kleur van de prent is ouderwets sepia. Ik heb de foto expres wat uitgewassen en het wit aan de zij-kanten laten weglopen. De moderne auto's op de achtergrond heb ik gewist, evenals een persoon die links stond. Ik houd van spelen met techniek. Dat is toch veel beter dan de hele avond voor de tv zitten!

Geen Ansichtkaart, maar een foto van persfotograaf Jac. Stevens, bijna bij mij voor de deur gemaakt op 28 mei 1954. Ik weet de datum precies omdat het voorval daags daarop werd vermeld in *De Gooi- en Eemlander*. Links is het depot van frisdrankproducent Jan Koster, wiens bedrijf aan de overzijde van het spoor was gevestigd, waar nu het Luzac Lyceum is en Tiramisu. Koster bracht het succesproduct Joy op de markt, een eigen versie van de destijds populaire frisdrank Hero Sinas. Er is een aanhangwagen met flessen omgevallen en dat veroorzaakte het oploopje. Je ziet geen natigheid op straat, dus die flessen waren leeg. De kar was waarschijnlijk verkeerd geladen. Mijn pand is zichtbaar bij de eerste markies daarachter.

Een setje aspecten uit de jaren dertig, die je nu nog net zo zou kunnen maken. Ze scheppen een prachtig tijdsbeeld. Dat ze uit de jaren dertig en veertig stammen is onder meer af te lezen aan de auto's. Na de Tweede Wereldoorlog waren de foto's sowieso veel scherper. De zwart-witfoto van het oude raadhuis op de Kerkbrink is duidelijk de meest recente van het stel. Die zou ook kort na de oorlog gemaakt kunnen zijn. Fascinerend is de symmetrie van dat gebouw, die tot in de details is doorgevoerd. Zelfs in het jaartal 1881 op de voorgevel, dat zich daar overigens uitstekend voor leent! De Ansichtkaart van de KRO is ingekleurd. De aanbouw aan de kant van de Nassaulaan bestond toen nog niet. En kijk toch eens die geinige oldtimers en zwerige lantaarn voor Grand Hotel Gooiland!

Hier heb je een Ansicht van de oude televisietoren van Hilversum, die in 1952 in gebruik werd genomen. Hij stond aan de Insulindelaan, nabij het latere Mediapark. Hij heeft er nog tot 1976 gestaan. In 1971 werd de nieuwe betonnen zendmast aan de Doodweg gebouwd, naar ontwerp van de Bussumse architect J. van der Zee.

Hieronder alweer een fraai tijdsbeeld uit de jaren dertig. Dit is een foto van voertuigen bij een loods op het oude NSF-terrein aan de Jan van der Heijdenstraat. Waar nu de Seinhorst is, was ooit de bakermat van Philips Telecom en de omroep. Een historische plek voor Hilversum én Nederland. De donkerblauwe vrachtwagen van de NSF Radio, in het midden van de foto, heb ik onlangs als modelautootje laten namaken. In oplage van vijftig. Gewoon als grapje voor de freaks. Hij liep goed trouwens; ik ben er bijna doorheen.

Dit is typisch zo'n Ansicht die pas betekenis voor mij heeft gekregen nadat ik de sloop en herbouw van het NS Station Hilversum was gaan volgen. Als ik naar het model van de auto's kijk en de motorfiets bij de zijingang links, zou het wel eens eind jaren dertig kunnen zijn. De motor met zijspan kan heel goed een militair vehikel zijn. Dus dateert deze Ansicht waarschijnlijk van rond de Tweede Wereldoorlog. Vlak voor of erna.

(Met een glimlach) Ja sorry, zo ben ik nou eenmaal! Dit is mijn favoriete Ansichtkaart. Hij bestaat namelijk niet, dus ben ik zelf maar aan de slag gegaan. Het is het historische buurtje aan de Laanstraat. Wat mij betreft een heerlijke toevoeging aan het hart van Hilversum. Waar oud en modern elkaar ontmoeten. Aan de buitenzijde historisch verantwoord herbouwd, aan de binnenkant van alle gemakken voorzien. Zo zie ik het graag!

Die beroemde luchtfoto uit 1924 van KLM Aerocarto heb ik hier op groot formaat liggen, 50 bij 70 cm. Ooit van een buurman gekregen. Als ik hem erbij pak, blijf ik ernaar kijken. Urenlang. Driekwart van wat erop staat is er al niet meer. Het station, de huizen langs de Leeuwenstraat en de Spoorstraat aan de voorzijde. Het rangerstation van de locs op het Oosterspoorplein. Weg allemaal. Alleen die huizen rechtsboven zijn er nog! Voor het station staan een paar grappige hoge busjes en verder zie je paard-en-wagens. Linksboven is de remise van de Gooische Stoomtram zichtbaar. Maar wie kan mij vertellen wat in 's hemelsnaam de functie van de slagboom was in de Stationsstraat, linksonder in beeld?

De kleine spoorbomen, maar dan ook wel heel kleine spoorbomen, aan de Hooge Laarderweg, nu Hoge Larenseweg, ruim honderd jaar geleden. De mensen die achter de slagboom staan, kijken het dorp in. Het gebouw van transport- en verhuisbedrijf J. de Jong, op de hoek van de Noorderweg, staat links. Het is pas begin jaren tachtig gesloopt. Aan de rechterzijde, de even zijde dus,

zie je geen huizen, alleen een rijtje bomen. Wat mij intrigeert is dat er in 1905 al een drukkerij geweest moet zijn op nr. 2, waar later De Gooi- en Eemlander is gevestigd. Ik heb die gegevens uit een oud adresboek. Is er met de nummers geschoven of is er iets getouchéerd? Het blijft me een raadsel.

Deze ansichtkaart biedt een kijkje in de Laarderweg, tegenwoordig Larenseweg geheten. De Nederlands-hervormde kerk op de splitsing met de Eemnesserweg heeft plaatsgemaakt voor een appartementencomplex. Het is een beeld uit de jaren dertig. Kijk maar naar het oldtimertje rechts voor de bazaar van Jantje van Alles. De voetganger in het midden is waarschijnlijk op weg naar het café op de hoek van de Larenseweg en de Zuiderweg. Gelet op de kleding was het zomer of een zonnig voorjaar. Gezien de korte schaduw is de foto waarschijnlijk midden op de dag gemaakt. Er spelen kinderen op straat, dus mogelijk was het (zomer) vakantie. Een zondag was het vermoedelijk niet, want dan zou de handkar van de glazenwasser er niet gestaan hebben. Wat een fijn gezicht, hè, die lege straten!

Deze foto is van het Esso-pompstation Vinkeveen van Dudok, dat vroeger aan de voormalige Rijksweg 2 stond. Ik heb hem gemaakt in het Nationaal Automobiel Museum in Raamsdonkveer, waar het stationnetje nu is. De foto werd gebruikt door de Amerikaanse site www.oobject.com, die toplijsten samenstelt van de meest uiteenlopende onderwerpen. Zo ook '15 modernist gas stations'. Via die lijst is mijn foto nu de hele wereld over gegaan.